

0+

“Поро пиалан улыт яндар шўман-влак:
цуно Юмым уажыт” (Мф. 5:8).

ШЎМ-ЧОН ИЗОЛЫК

2013 ий март
годсек лектеш.

МАРИЙ ПРАВΟΣЛАВНЫЙ ЖУРНАЛ 9-ТІК (53) №, 2017 ИЙ СЕНТЯБРЬ

Йошкар-Оласе да Марий Элысе Высокопреосвященнейший архиепископ Иоаннын благословитымыже почеш

21 СЕНТЯБРЬЫШТЕ РУШ ПРАВΟΣЛАВНЫЙ ЧЕРКЕ ЮМЫН АВАН ШОЧМЫЖЫМ ПАЙРЕМЛА.

Юмын Аван Шочмыжо нерген ме ожнысо преданий гыч палена. Святой Мландын йўдвелныже, Галилей кундемаште верланыше Назарет олаште, илалше мужыр – Иоаким ден Анна – илен. Нуно святой Давид кугыжа деч тўналше тукым гыч лийыныт гынат, нужнан иленыт. Юмылан чот ўшанымашышт эн тўн поянлыкышт улмаш. Юмылан ўшанен, ваш йўратен илыше ешыште шочшышт лийын огыл, садлан кўра нуно пеш ойгыреныт. Вет иудей калык Утарышым вучен илен. Сўрымў Утарыше нунын тукымышто шочеш манын, кажне еш ўшанен.

Йочашт уклан кўра вес ен-шамыч Иоаким ден Аннам шўрын онченыт да шке семынышт шоненыт: «Сулыкан улмыштлан верч Юмо нунын деч корангын». Иоаким икана Иерусалимысе храмыш Юмылан надырым пуаш толын, но тудлан каласеныт: «Юмо тыланет Израильыште тукымым пуэн огыл гын, тугеже Тудо тыйым суапландарен огыл, сандене тый Юмылан надырым пуэн от керт».

Тыгай неле шомакым колмеке, Иоаким чот ўпкелалтын. Тудо мўнгыжў пўртылын огыл, а ир мландыш каен. Пўтым кучен, кумалын, тушто нылле кече илен да, кеч шонгемме велеш шочшан лияш манын, Юмым сўрвален.

Пелашыже дене мо лийме нерген Анна колын, шкеат Юмым чот сўрвален. Эн Яндар Удыр Мариян шочшашыже нерген уверым ача-аваже ик жапыштак налыныт: Иоаким – ир мландыште, Анна – шке суртыштыжо. Эрдене эр нуно храмыш вашкеныт да тудын Шўртнў капкаже ончылно вашлийыныт. Суксын сўрымыжў вашке шукталтын, да нунын Мариам але Мария ўдырышт шочын. Тиде лўм «Кўкшў» але «Госпожа» манмым ончыкта!

РУСЬЫМ ТЫНЕШ ПУРТЫМО ЛҮМЕШ

28 июльышто апостол-влак дене тӱр улшо святой князь Владимирым шарнымаш 2010 ий годсек кугыжаныш кӱкшытыштӧ палемдалтеш. Русьым Тынеш пуртымо лӱмеш пайрем Йошкар-Олаште теният кумдан палемдалтын. Благовещенский кафедральный соборышто Юмын литургийым Йошкар-Оласе да Марий Элысе архиепископ Иоанн вӱден. Оласе моло храмыштат пайрем литургий лийын.

Службо пытымеке, Вознесенский ден Воскресенский собор-влак да Успенский храм деч Крестный ход дене Кафедральный соборыш толыныт, тыште пайрем лӱмеш молебен эртен.

«Святой Евангелийым - кажне суртыш» акций почеш «Сибирская благозвонница» савыктыш Марий епархийлан икмыняр тӱжем Евангелийым пуэн. Епархийыште поро кумылын тыршыше ӱдыр-рвезе-влак тиде суапле книгам ен-шамычлан кечыгут яра пуэденыт.

Йошкар-Олан историйже тоштер лӱмынак «Царевококшайск - Кугу Кугыжан олаже» у программым ямдылен. Какшан воктене да оласе площадьлаште тиде кечын ен-влак чыла экскурсийыш яра ушнен кертыныт.

Черкысе хор-влакын 3-шо фестиваль-смотреышт Православный рӱдерыште эртен, теният чыла мурым марла муреныт. Тышке Советский, Марий Турек, Пайгусово да Арын приход гыч толыныт, а Йошкар-Ола гыч миссионер хор лийын. Мурым мастарын аклен моштышо, марий йылмым сайын палыше ен да священнослужитель-влак фестивальыште эксперт семын ятыр сай канашым пуэныт.

Кастене Православный рӱдерыште «Царев город» фольклор группын концертше эртен. Фронтышто кредалше да тылыште пашам ыштыше ен-влакын шарнымашышт да Кугу Отечественный сар нерген сар жапысе лудыш муро-влакым ик йогыныш пеш мастарын ушеныт. Ончаш толшо калык кугу таум ыштен, чылан кужу жап совым кыреныт. Фольклор группым Владыкан Тауштымо серышыж дене палемденыт, пӧлекым да пеледышым кучыктеныт.

Русьым Тынеш пуртымылан вес идалыкыште 1030 ий шуэш. Тиде пайремлан ямдылалтме программе почеш епархийысе миссионер пӧлкан чыла мероприятийже Марий Эл Республик правительствын полшымыж дене эрта.

Протоиерей Павел Чазовым пагален шарнат

Пермь кундемысе Большесосновский район Тараканово селаште илыше кресаньык-влак Василий ден Анна Чазовмытын ешыштышт 1923 ий 28 июньышто иканаште кок эрге шочын. Апостол-влак лумеш нуным Петр ден Павел манын лумденит. Петр изиж годымак колен, а Павелын илышыже мемнан Марий кундем дене чак кылдалтын. Священник лиймекыже, ончыч Уралыште служитлен, а 1960-шо ийлаште Казанский епархийыш пурышо мемнан Семеновко селасе, Кучкысо, Нурмасе, Емелевысе приходлаште тыршен, сандене тыште тудым кызытат шукын шарнат. Вара Свердловскысо епархийыш каен, тазалыкше мӱнгештмеке, штат гыч коранын.

Павел ача шке пашажым йӱратен шуктен, ен-влак деке поро шуман лийын, ӱгышылыкшӧ дене ойыртемалтын, сандене прихожан-влак тудым пеш пагаленыт. Иисусын молитважым йӱдшӧ-кечыже лудмо мошты-машым тудо святой Иоанн Кронштадскийым шарныше Уралысе старец-влак деч налын да шке тунемшыже-влакымат тидланак туныктен.

Павел ача 1990 ий тӱналтыште уэш Йошкар-Олаш илаш толын да шкенжын духовный

шочшыжо Людмила Сбоева дене илен.

Кужун черланен кийымеке, 1997 ий 7 августышто Святой Пырчесым кӱргышкыжӧ налын да тынысын колен. Вознесенский соборышто кумалмашым Йошкар-Олан да Марий Элын епископшо Иоанн эртарен. Павел ачам Туруновысо шӱгареш тоеныт.

Колымыжлан 20 ий эртым падемден, тудым пагален шарныше-влак тений 7 августышто Туруновысо шӱгарыш погыненыт. Тышке Йошкар-Ола гыч веле огыл, тыгак Угарман да Уралысе областыла гыч толыныт. Панихидым Свердловск кундем Новая Утка селасе Юмын Аван Успенийже лумеш храмын настоятельже протоиерей Александр Никулин вӱден. Тудын дене пырля мемнан батюшка, протоиерей Евгений Кутырев да моло ен да уна-влак кумалыныт. Панихиде деч вара матушка Людмила Сбоеван пачерышкыже погыненыт, вет Павел ачан пытартыш ийлаже тыште эртен. Йӱратыме еным порын шарнен, Юмо дене пырля илаш туныктымыжлан тауштеныт. Павел ача деч нуно кызытат илыше ен деч йодмо семынак полышым йодыт, неле годым сӱрвален кумалыт, вашмутым да полышым эреак налыт.

Епархийын пресс-службыжын материалже почеш А.Чемекова ямдылен.

«Шөртнӧ купол» лагерь лӱмгечыжым палемден

Морко кундем Арын селасе Христос Шочмо лӱмеш черке пелен «Шөртнӧ купол» йоча православный лагерь визымше ий пашам ыштен.

Шке йырже Угарман олесе Живоначалный Троице, Морко селасе Господь Юмын Кончымо лӱмеш, Арын селасе Христос Шочмо лӱмеш черкыла пеленысе Рушарня школ-влакын тунемшыштым, тыгак Йошкар-Оласе да Марий епархийыш пурышо моло приходысо йоча-влакым иквереш чумырен. Тений 4ияшгычтӱналынкугурак йоча-влак лийыныт. Нунын ача-авашт трапезныйыште да моло вере пашам ыштеныт. Смене 30 июль гыч 8 август марте шуйнен.

Самырык-влакым пашалан кумыландымаш пеш кугу верым налын шога. Лагерьын воспитанникше-влак алтарьыште, клиросышто, чаным кырымаште тыршенят. Рвезе-влак чаным кыраш сайнак тунем шуыныт гын, ӱдыр-влак клиросышто мурымаште мастарлыкыштым шуаренят. Рвезе-влак трапезныйыш, мончашке вӱдым нумалыныт, ӱдыр-влак кӱмыж-совлам мушкеденят. Смене жапыште йоча-влак тыгак 100 мужыр выныкым пидыныт, ушкалым лӱшташ тунем шуыныт. 7-10 ияш икшыве-влак эмшудым, тӱрлӧ саскам погенят. Тыгак апшат пашаланат тунемыныт.

Йоча-влак Арын гыч Коркатово селасе преподобный Сергей Радонежский лӱмеш часамла-школ марте крестный ход дене миеныт. Тушто Рушарня школын воспитанникше-влак Муромский Чудотворец-влак Петр ден Феврониян келшен илымышт нерген изирак спектакльым ончыктеныт. Тыштак икшыве-влак усталык ярмингам почыныт, шке кид дене ыштыме эмшудо курчак-влакым ончыктеныт. Мучашлан тамле когыльо да чай дене сийлалтыныт.

7 августышто Озан олаш паломник семын миеныт. Тусо Богородицкий пӧръен монастырьыш, ӧрыктарыше историйже дене чапланыше Озан олесе Кремльын Благовещенский соборыштыжо лийыныт. Мӧнгӧ толшыла, Волжск олесе «Всех скорбящих Радость» черкыш пуреныт да трапезныйыште кечывал кочкишым ыштеныт. Тыге кас велеш гына Арыныш толын шуыныт. Автобусым пуымыштлан Морко посёлкысо 1-ше номеран ден Арын школ-влакын, Коркатово лицейын вуйлатышыштлан кугу таум ойлена. Тыгак Морко районысо ОГИБДД ОМВД вуйлатыше Г.А. Андреевлан, образований да самырык-влак дене пашам ыштыме шотышто пӧлкам вуйлатыше В.В. Кирчановлан тауштена.

Эн кугу пайрем 6 августышто лийын. Ты кечын Йошкар-Олан да Марий Элын Высокопреосвященнейший архиепископшо Иоанн Арын селасе Христос Шочмо лүмеш черкыште Юмын литургийым эртарен. Тудо благоверный князь-влак Борис ден Глебым шарныме лүмеш да «Шортньö купол» йоча православный лагерын вич ияш лүмгечыжлан пöлеклалтын. Тудлан ты храмын настоятельже протоиерей Николай Чузаев да Олыкмарий округын благочинныйже, святитель Николай Мирликийский Чудотворец храмын настоятельже протоиерей Алексей Никитин полшенит. Богослуженийште Угарман оласе Живоначальный Троице храмын регентше Ольга Андреевна Ковальын вуйлатымыш почеш православный лагерын йоча хоржо мурен. Богослуженийсе текст-влак церковно-славян марий да грек йылме дене йонгеныт. Литургий пытымеке, черке йыр крестный ход эртен, да чыла погынышо калык үмбаке святой вудым шыжыктеныт.

Службо деч вара лүмгечылан пöлеклалтше пайрем концерт лийын. «Нижегородские узоры», «Украинский гопак», «Барыня сударыня», икмыняр марла куштымашым йоча-влак шкеак шынденит. Архиепископ Иоанн саламлыме мутыштыжо икшыве-влакым духовно-нравственно шуарыме да православный культурым нунылан

Озангысе Богородицкий пöртен монастырьыште.

шындырыме паша эн күлешан манын ойлен. Владыкалан Серафим Саровскийым войзыман пу гыч моторын сöрастарыме юмогам да шке пидме меж носким пöлекленыт.

8 августышто лагерь сменым мучашлымылан пöлеклалтше мероприятий лийын. Храмын настоятельже Николай Чузаевлан, вожатый да йоча-влакын ача-аваштлан, храм пелен тыршыше-влаклан шергакан пöлекым: лагерын логотипшым сүретлыман кружкам, Арын черкым войзыман магнитым да брелок-влакым - пуэныт. Икшыве-влакат пöлек деч посна кодын огытыл. Угарман уна-влак Николай ачалан Георгий Победоносецым войзыман пу гыч сöралын ыштыме юмогам пöлекленыт. Мучашлан эн изи ньога-влак лагерын тистыжым волненыт.

Лагерьлан вуйын шогышо-влак чылалан таум ыштена. Вес ийынат лагерыш толаш кумылан-влак эше шукрык лийыт манын, үшанен кодына. Тек тиде смене мондаш лийдыме шарнымашым кода.

«Шортньö купол» лагерым вуйлатыше Дионисий СМЕРНОВ.

Николай Угодник, мыланна полшо!

Тений 25 май гыч 12 июль марте Москосо Христос Спасительын храмыштыже святой Николай Чудотворецын Италий гыч кондымо кап ужашыжым верандыме ыле. Тыгайже историйыште икымше гана лийын.

Кумда Российын түрлө верлаж гыч паломник-шамыч пагалыме святойыштан вуйым савен кумалаш, тудын деч полышым йодаш вашкеныт. Калык тудым таклан огыл Николай Угодник манеш. Чон йодмо да Юмо полшымо дене мыланнат тушко миен толаш пиал лие. 5 июльышто нылле ег Моркысо Юмын Кончымо лүмеш черкыш погынышна. Протоиерей Леонтий ача молебеным эртарыш, благословитлыш.

Тиддеч вара кужу корныш тарванышна. Елена Александровнан порын вуйлатымыж дене молитвам, акафистым лудын, мурен, эрдене Москошко миен шуна. Корно мучко эре йўр йўрын, а Москошто мемнам кече шыргыж вашлийын. Черетыш 8 шагатлан шогална. Николай Чудотворецлан акафистым мурен, меат черет почеш тарванышна. Тау Юмылан, кече мотор ыле. Куд шагат гыч ме Христос Спасительын храмышкыже пурышна.

Кажныже шке семынже Николай Угодниклан чон йодмыжым кумал ойлен, «Российысе калыклан сайын илашыже йоным ыште» манын ешарен. Тыгеракын ме кугу святойым пагален, тудлан вуйым савен кумалын, храм гыч эркын лекна. Жап 14 шагат эрталтен ыле. Елена Александровна мыланна пеш пагалыме Матрона ава деке пурен лекташ ойым пуыш. Пеледышым налын, черетыште шоген, туд-декат пурен кумал лекташ йон лие.

Кастене 8 шагатлан мөнгө тарванышна. Поро мутым водитель-влак нерген каласыме шуэш. Мемнан кумылнам эре шуктеныт, корнышто нимогай нелылыкым шижын огынал. Мыланна «Остров» кином, православный клип-шамычым ончыктеныт, Соловкиш миен коштмышт нерген каласкаленыт. Шижынат ышна шукто, кечывал деч вара кок шагатлан

Моркышкат толын шуна.

Тау Юмылан тыгай верыш мемнам ласкан намиен коштыктымыжлан. Николай Угодник, мыланна, языкан-шамычлан, ўшаным пенгыдемдаш полшо.

**В.Е.ГРИГОРЬЕВА, Н.Г.ИЛЬИНА,
Г.В.КУЗЬМИНА, Шенше селасе Юмын
Аван «Казанский» иконыжо лүмеш
храмын служащийже-влак.**

Морко район.

ЖАПЫМ АРАМ ЙОМДАРЕНАМ

Мый ороллан пашам ыштем. Паша верыште лудын шинчаш але телефон, планшет дене кино монь ончаш огеш лий. Но мый пытартыш жапыште Евангелийым лудаш тўналынам, да чарнен ом керт, эре лудмо веле шуэш. Пашашкат кондем. Ик кечын тудым лудын шинчымем годым вуйлатыше шижде пурыш, мый изи книгам кўсенышкем писын шуральым, но тудо «Кўсеныштет мо уло, чыла луктын пыште» манын кўштыш. Мый ойлымыш семынак ыштышым, а Евангелийым шылтен кодышым. Тудын олмеш Молитвословым луктым. Ты книга, пиалешем, кўсеныштем лийын. Вуйлатыше объяснительныйым возаш кўштыш да паша гыч луктына манын шижтарыш. Тиде жапыште телефонышкыжо йынгыртышт, да тудо Молитвословым налын лектын кайыш, тыге каласен кодыш: «Тендан дене изиш варарак разберёмся».

Мый паша гыч луктын колтат манын ойгыраш тўналым. Лыште пашам муаш неле, а посёлкыш кудалышташ куштылгырак, Москош коштмо гай огыл. Адакшым тыште ик сутка ыштет да кумыт канет. Тиде каныш жапыште сурт сомылым виктарен колташ йўнан. Кенезым тебе шудым ямдылашак мыняре шуко жап кўлеш. Юмылан тау, тачат тиде пашаштак улам. Луктын ышт колто, да тыге лекте, пуйто нимо лийынат огыл. Вуйлатыше мый декаем нигём ыш колто, объяснительныйымат ыш йод. Паша жапем пытымек, мўнгў кайышым. Черетем толын шумек, адакат пашаш тольым, но нигў нимом ыш ойло. Вара пашадарым але премиийым кучен кодат манын шонаш тўналым, но шуко пашаенын премиийжым пўчкыныт, а мыйын чыла тичмаш. Тидлан тачат ўрын коштам. Але вара тиде Юмын колтымо чудыжо! Вет Молитвослов книгамат мўнгеш пўртылтышт.

Такшым Евангелийым лудаш тўналмек, пуйто шинчам почылто. Тымартек сокыр гай коштынам улмаш. Тебе кызыт мўндыр олыкыш шудым солаш каем да кум кече дене ом тол. Вет пўртўсшў тыгай сылне улмаш. Эрдене кечыже кузе моторын лектеш, кайыкше кунар сылнын мура, шудо пушыжо могай тутло! Але вара тидым ончыч ужын моштен омыл? Тиде моторлыкым ужаш да шижын мошташ витле ий марте илаш кўлеш улмаш мылам. Эртыше илышмат чонемым утыр тургыжландараш тўналын. Пеш шотдымын, языкыш варнен иленам. Ватем, кум йочам улыт, ынде уныкашамычат кушкыт... А жапше годым вес ўдырамаш-влак дене коштынам. Тидын нерген кызыт ойлаш ом вожыл, шкемым ончычсо семын арален ом нал, чыныш лукташ ом тырше.

Ватемым тынар орландаренам, кид денат шуынам. Кызыт ынде умылем: пелашемым тыге ыштымем дене мый шкемым шке мыскыленам. Сандене тунем лекме специальность дене ик вере да вес вере ыш-таш тўченам, нигуштат пашам ворандарен колтен кертын омыл. Кўшыл шинчымашан улмем дене моктанен коштынам, а пашамже огеш кой. У пўртымат алят мучаш марте чонен пытарен ом керт, таче кечынат ачам-авамын изи суртыштышт шыгырланен илена.

Ынде чон коржын умылем: пўрўен шке ватыжымак веле палышаш, тунам илышыже ворана. Юмын чынжым кычалаш да муаш языкем-влак мешаеныт улмаш. Евангелийым ончычак лудаш тўналман ыле. А вет изиэм годым ачам-авам черкыш коштыныт, мыйымат, изи ньогам, ик гана веле огыл намиеныт. Молан тидым вараже, кушкын шумек, мондымо? Ача-аван сугыныштымат шуктымо огыл. Тынар жапым арам йомдаренам.

Пўтыр.

ДЕЛЬФИН-ВЛАК ӨРЫКТАРЕНЫТ

Дельфин-влакын чот ушан улмышт нерген шукертсек ойлат, но чылт тыгайже нерген але колалтын огыл ыле.

Тений май кыдалне Сочи ола воктене дельфин-влак теңыз серыш Юмын Аван «Знамение» иконыжым луктыныт. Юмога кузе теңызыш логалын, мыняр жап тушто киен, тидын нерген але нигö нимом каласен окерт. Кызыт мо лиймым гына радамлен кертына.

Альфа группын ветеранже, отставкасе полковник пелашыж дене пырля теңыз серыште каналтен шинчен. Сер деке 12 дельфин ийын толын. Серышке ала-мом шүкен лукмекышт, нуно вашке гына мөнгеш каеныт. Тыште дельфин-влак чүчкыдын ийын коштыт, сандене серыште улшо ең-влакым тиде öрыктарен огыл. Сереш кодымо арвер деке лишемаш нигöат вашкен огыл.

– Мом гын нуно тыге тыршен луктыч, ончал, – йодын пöрбен деч пелашыже.

Вүд порсын дене леведалтше онгам эрыктымеке, полковник чылт öрын. Тудын үмбаке Юмын Ава ончен. Тиде чудо нерген патриарх Кириллан каласкалаш манын, юмогам нуно Москвашке конденыт. Реставрацийым ыштымеке, тудланак пöлеклаш шонат.

Владимир СЕРГЕЕВ.
Сочи ола.

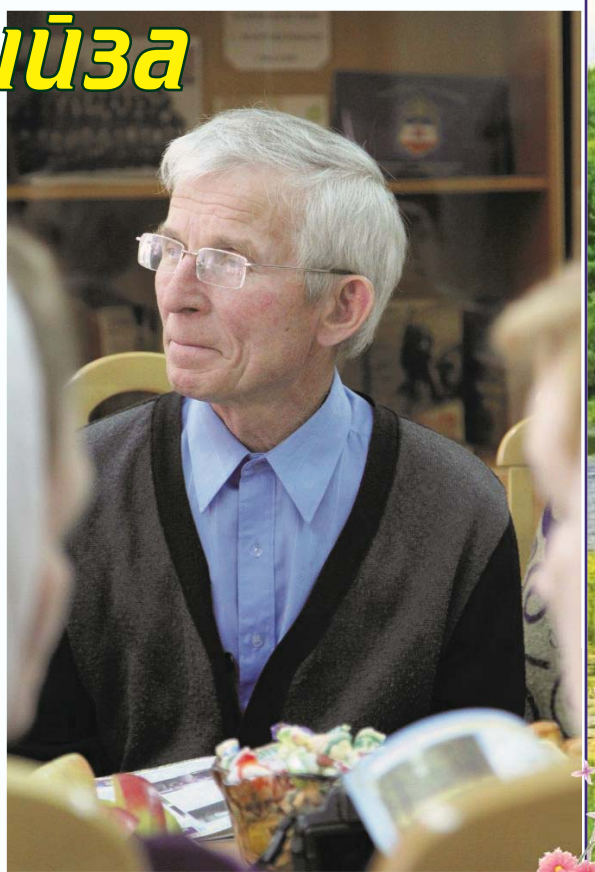
Поро кумылан лийза

«Шүм-чон изолык» журнал редакций июнь тунгалтыште шке авторжо-влакым Йошкар-Оласе православный рүдерыште чумырыш. Тушко мыйымат үжыч.

Вашлиймашыш утларакше үдырамаш-влак миеныт. Нуно Волжский, Морко, Советский районла гыч улыт. Кажныже журналым лукмашке шке изи надыржым пышта. Мыят тыште шуко ум пален нальым, журналын калык деке миен шумо корныжымат ынде сайын палем. Тудыжо куштылгак огыл, лудшын шинчажлан койдымо мыняр паша ышталтеш улмаш!

А эн тунжö: мый Арын черкын настоятельже Николай ачам шке шинчам дене ужым. Ончычат тудын нерген ятыр поро мутым колынам ыле. Шинчаончалтышыжак поро. Ушан-шотан айдеме. Шкеже чал үпан, а шинчаже самырык. Ойлымыжым колыштат да шоналтет: «Мунло (мудрый)». Койышан огыл, мыскарамат луктын мошта, кумылым савыра. Николай ачан каласымыжым ушышкемак пыштышым. Тудо мане: «Те журналыш возеда, тендам лудшо кокла гыч кө-гынат пала. Тендан деке калык шупшылтшо манын, шкендам шот дене кучыза, поро лийза. Ешыштыдат, пашаштат, калык коклаштат тек тендам пример шотеш ужыт. Тендан койышдам ончен, молат поремыт, Юмо деке утларак лишке лийыт».

Николай УНЖЕНИН.
Йошкар-Ола.

«Шукерте огыл Дивеевысе монастырьыш миенам да тушечын икмыняр арверым кондеам. Ялыште илыше кокамын черле улмыжым пален налкем, тудеке лўмын мийышым, Серафим Саровскийын изи юмоҗым, тудын мощышкыжо пыштен святитлыме шовычым пӧлеклышым. Вес гана нунын деке мийымекем ончем - шешкыже пӧлеклыме шовычемым ушкал лўшташ пидын лектеш. Языкыш пурен, молан пуышым маньнат шоналтышым. Мый, очыни, пеш йоҗылыш ыштенам.

Мария. Йошкар-Ола.

Йодыш-вашмут

- Дивеево гыч кондымо кеч изи сукаражат Серафим ачан пуэн колтымыш гай чучеш. Мемнан нергенат тудо пала да Юмо деч пиалым, порылыкым йодеш манын ўшанена. Тендама, Мария

полшаш шонымо кумыл авалтен, сандене чаманыде тыгай пӧлекым ыштенда. Очыни, тендан гоч Юмо кокаланда ўшаным шындарынеже.

Ончыкыжым святой верла гыч кондымо арверым пӧлеклымыда годым тўткырак лийза. Вет шукынжы святитлыме арвер дене мом ыштышашым огыт пале. Тудым кузе кучылтшашым те умылтарышаш улыда. Арверым кидыш налме деч ончыч онгым ыреслыман, могай святойын мощыштыжо святитлыме, тудо святойлан кумалман, полышым йодман, вара гына кугу ўшан да порылык дене кучылтман.

Переводческая комиссия
Йошкар-Олинской епархии.
г. Йошкар-Ола,
ул. Вознесенская, д.81,
каб.224.

424002

ТОРА ГЫЧЫН САЙРАК КОЕШ

16 августышто «Шўм-чон изолык» газет редакцийышкына Японийысе Токио университетын шанче пашаенже Акира Сакурама унала пурен.

Кумло ныл ияш самырык учёный Юл воктенысе калык-влакын культурыштым 10 ий утла шымла. Тудо Татарстаныште илыше крешын-влакын (тынеш пурышо татар-влак – ред.) илыш-йўлаштым да вераштым шымлен, нунын илыме Пестречинск, Менделеевск да Кайбицк районлаште лийын. Крешын-влакын республик кўкшытан «Питрау» фестивалышкышт икмыняр гана толын да шымлымаш пашажым япон йылме дене савыктен луктын.

Редакцийыштына лиймыж годым Акира священник-влак Николай Чузаев ден Игорь Сапаев, диакон Димитрий Смирнов, миссионер отдел гыч Григорий Михеев да МарНИИЯЛИ-н шанче пашаенже Надежда Федосеева дене мутланен, мемнан кўндемыште илыше калык-влак нерген тўрлӧ йодышым пуэден. Вашмутлам шке тетрадьышкыже япон тамга дене возымыжым ончаш мыланна онай ыле.

Меат тудын нерген сайынрак палаш тыршышна. Ешан але уке манын йодмылан, тудо налшаш ўдыржӧ Мидзуки Накамура нерген каласкалыш. Мо онайже: тиде ўдырын тукумыштыжо татар-влак лийыныт. Сандене кызыт Мидзуки татар йылмым да илыш-йўлам шымла, татар мурым мураш йӧрата. Татар йылме дене тўнямбал олимпиадыште лийын да сенгышыш лектын.

- Японийыште илыш ойыртем могайрак?
- йодна ме Акира деч.

- Элыштына кызыт поян ден нужна-влак коклаште ойыртм чот кугемеш. Кўшыл шинчымашым налаш пеш шерге, образований деч посна сай пашам муын от керт. Нужнан илыше ешыште кушшо у тукым талантан гынат, адак шенгелан кодаш, - вашештыш тудо.

«Шўм-чон изолык» газетнан тенийысе 34-ше номерыштыже святитель Николай Японский нерген возымо материаллан улана пеш куаныш. Тиде шыма да шкенжым пеш ўгышын кучышо самырык енын кӧргӧ вий-куатше пеш пенгыде манын шонена. Вет вес элыш кошташ, вес калык-влакым шымлаш окса веле огыл, а кугу тыршымыш да пеҗгыдылык кўлыт.

Йошкар-Олашке икмыняр кечылан толшо япон учёный шуко жапшым С.Г. Чавайн лўмеш национальный библиотекеште эрташ шонен. Тудын шымлымашыж гыч ме икмыняр жап гыч ала шкенан нерген иктаж-мом уым пален налына, вет рушла шукертак тыге каласыме: «Лицом к лицу лица не увидать, Большое видится на расстоянии».

А.ЧЕМЕКОВА.

— Туныктын калагыме шожак —

Ен-влак энгер серыште мутланен шогенит. Кол вудышто веле илен кертеш манмыштым ийын кошшо кол-шамыч колыныт да моткоч орыныт. «Вудшо мо тудо тугай?» – палаш тыршен, икте-весе деч йодыштыныт. Тидын нерген нунын кокла гыч нигот пален огыл.

– Ойлат, тенызыште ик ушан шонго кол ила. Вудшо мо тугай лиеш, очыни, тудо пала. Айста туддеке йодаш каена, – ойым ыштен ик кол.

Кычал муыныт ушан колым да шке йодыштым пуэныт.

– Вуд – тиде илышнан тунгалтышыже да негызше. Тудлан кора гына ме илена, а шкеже тудын нерген сайын она пале, – вавештен шонго мудреч.

Меат, ен-влак, нине кол гаяк улына. Юмо уло але уке манын, южыжо эшеат кокытелана. Юмын пуримыж о улына, Тудын южшо дене шулена, вудшым йуына. Кажне кечылан илаш Юмын порылыкым налына, но тидлан таум ышташ мондена. Вет Юмо мыланна вудым,

южым да волгыдым яра пуа, ме тидлан тунемынна. Илышыштына иктаж орлык лийме годым веле ме Юмо улмо нерген шарналтена да йодаш вавшена: «Юмо, полшо! Юмо, пу!»

Шочшынан таум ыштен моштыдымо улмышт мемнам ойганда, а ме шкеже могай улына?!

ТАЗАЛЫКЫМ АРАЛЕНА

ТУРНЯВӨЧЫЖЛАН МО ШУЭШ?

Коча-кована-влак ий еда турнявөчыжым погашак тыршенит. Тудым эм шотеш ужныт, кочкышым ямдылымаштат кучылтыныт.

Турнявөчыжышто чыла түрлө витамин уло, ожно эсогыл тудым «витаминан бомбо» маныныт. Витамин-влак айдемын капкылыште улшо чыла органын пашажым саемдаш полшат. Турнявөчыж микроэлемент-влакланат (фосфор, магний, натрий, кальций, калий) поян, нуныжо шумын чогашилжым да лум пенгыдемдат. А пөчыжышто улшо антиоксидант ен-влакым рвезыракым ышта. Турнявөчыж шондым писынрак коштыкта, бактерийым пуштеда, сандене вергым эмлаш манын, турнявөчыжым утларак кочман. Кылмен черланыме годымат турнявөчыж – эн сай эм.

КУГУ ДАВЛЕНИЙЫМ ВОЛТАШ МАНЫН

турнявөчыж ден муйым икнарак налман.

Турнявөчыжым мясорубко гоч колтыман, муй дене пырля сайын лугыман.

Тиде варышым кочмо деч 1 шагат ончыч ик кугу совла дене кочман.

Ты варышымак чайыш пыштен йуаш пайдале.

Турнявөчыжым

телылан кылмыкташ лиеш. Тыгак вудеш пыштымекат аралалтеш.

Турнявөчыжым эрыктен, мушкын лопка анган пу, янда але эмалироватлыме

атыш пыштыман да йушто вудым опталман.

Умбакаже марлым

шарыман, онгым пыштыман да иктаж нелыт дене пызырыктыман.

ВАРЕНЬЫМАТ ШОЛТАШ ЛИЕШ.

Кұлыт: 1 кг турнявөчыж, 0,5 кг шере олма, 1,6-2 кг сакырложаш, 2 стакан вуд, 1-2 г ванилин, лимон цедре.

Турнявөчыжым, сакырложашым, вудым пыштен, вареньым шолташ шындыман. Тиде жапыште олмам шумжө деч эрыктыман да, падыштен, 8-10 минутлан шолшо вудыш пыштыман. Вареньым тул гыч корандыме деч изиш ончычрак тудым турнявөчыжыш опталман. Вара ванилиным ешарыман да лимон цедрым теркеш нүжен колтыман.

Эмлалтме деч ончыч врач дене канашен налза!

СЕНТЯБРЬ. ЧЕРКЕ ПАЙРЕМ

ПН	ВТ	СР	ЧТ	ПТ	СБ	ВС
				1	2	3
4	5	6	7	8	9	10
11	12	13	14	15	16	17
18	19	20	21	22	23	24
25	26	27	28	29	30	

Пүтö

Пеш пенгыде пүтö

Пайрем кече

1 сентябрь. Школышто тунемме жап – айдемын ўмырыштыжö эн күлешан пагыт. Вет тиде жапыште айдеме личность семын шуаралтеш. Тудо ушан але утыжденак огыл лиш, ушым шында але вуйыштыжо мардежым ашна, поро але осал койышым шке шўмышкыжö шындара. Поро чонан ен весыланат тынысым, куаным конден шога. Тудын йыр чыла лыплана. Кугурак ен-влакын икте-весе дене сырымышт пеш неле, поснак йочан шўмжым эмгата. Келшыдымаш шуко ен коклаште, эл кумдыкышто лиш гын, уло калык орлана. Сандене йоча годсек келшен илаш тунемме сай. Тидлан көра лишылна-влаклан мыняр кертына, тунар порым ышташ тўналына. Кудыжогынат мыланна поро дене вашешта. Тунам илышна саемеш, ваштареш шогымаш шагалемеш.

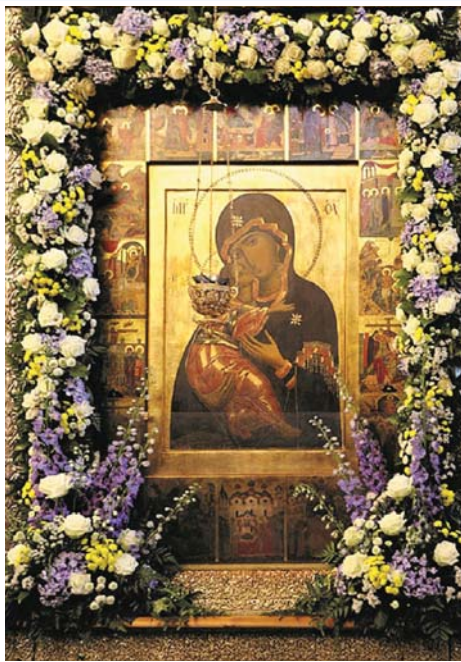
Патриарх Кирилл.

2 – Самуил пророкын кечыже.

4 – Юмын Аван Грузинский иконыжын кечыже.

6 – Москван святительже Петрын да апостол-влак дене тöр улшо святой Косма Этолийскийын кечышт.

8 – Юмын Аван Владимирский иконыжым вашлийме кече.

Святой орланыше Адриан ден Наталиян кечышт.

10 – Преподобный Иов Почаевскийын кечыже.

11 – Христос ончыч Толшо да Тудым Тынеш пуртышо святой пророк Иоаннын вуйжым руалме кече.

Тиде кечын ме айк илыш верч поснак чот Юмын сөрвалышаш улына. Рушлаже тиде кечым День трезвости манит. Тынеш пуртышо кугу пророк Иоаннын вуйжым тиде кечын руалыныт. А тыгай закондымо паша руштшо Ирод кугыжан шоналтыде кугешнен күштымыж почеш шукталтын. Илышыште шуко осал паша йўын аныргыме пушеш лиш. Садлан көра, Юмын йöратен налмыже-влак, айк шонымаш, айк илыш дене илышаш улына. Тыгай-влак пелен Юмын поро кумылжо.

12 – Святой князь Александр Невский ден Москвасе благоверный князь Даниилын кечышт.

13 – Юмын Аван ўштыжым Константинопольысо Влахернский храмыш пыштыме кече.

14 – Черке У ий тўналтыш.

15 – Орланыше Мамантын да преподобный Антоний ден Феодосий Печерскийын кечышт.

17 – Белгородысо святитель Иоасафын кечыже.

19 – Марий кундемысе новомученик-влакым шарныме кече. Ежовысо монастырьын пайремже.

21 – Юмын Шочыктышо да эреак Ёдыр улшо Эн Святой Владычицын Шочмыжо.

22 – Преподобный Иосиф Волоцкий ден святитель Феодосий Черниговскийын кечышт.

24 – Преподобный Силуан Афонскийын кечыже.

27 – Господын Эн Пагалыме Ылыжтарыше Ыресшым нöлталме пайрем.

Апостол Павел оила: «Мый тўнялан пудалыме улам» (Гал.6, 14). Ен-влак шке ўмбакышт ыресым налыт да Христос семын жертвенно илаш тўналыт гын, нуно каласаш лийдыме көргö куатым налыт. Ожнысо жап гыч тўналын кызытсе марте шуко тыгай еным историй пала. Нуно шке пүртүс инстинктышт деч күшкырак нöлталтыныт, орланымаш да колымашымат нимоэш ужын огытыл. Тидым чыла поян да куатле лияш огыл, а шочмо калыкым, Ачамландым аралаш манын ыштеныт.

Патриарх Кирилл.

28 – Чот орланыше Никитан кечыже.

30 – Святой орланыше Вера, Надежда, Любовь ден нунын София аваштым пагален шарныме кече.

МАРИЙ ПРАВОСЛАВНЫЙ ЖУРНАЛ "ШЎМ-ЧОН ИЗОЛЫК"

Учредитель: "Руш Православный Черкын Йошкар-Оласе да Марий Элысе епархийже (Московский Патриархат)" религиозный организаций.

Журнал зарегистрирован Управлением Федеральной службы по надзору в сфере связи, информационных технологий и массовых коммуникаций по Республике Марий Эл, свидетельство о регистрации ПИ № ТУ 12-0164 от 12 декабря 2013 года.

Тираж: 1500 экз. Формат - А-4-12. Журнал лекме жап - 1.09.2017 ий. 0+ - знак информационной продукции согласно Федеральному закону от 29.12.2010 г. №436-ФЗ

Журналым редакцийште погымо да верстатлыме, "Типография №1" "Куба Принт" ГК ООО-што ямде оригинал-макет гыч савыктыме.

Адресше: 424000, Йошкар-Ола, Эшкинин урем, 106, 106 пöлем.

Редакцийын да издательын адресше: 424000, Йошкар-Ола, Вознесенский урем, 81, 224 пöлем.

тел.: (8 8362) 45-39-54. E-mail: marlagazet@mail.ru

Интернетыште сайт: eparhia.ter12.ru

Редакционный советым вуйлатыше: протоиерей Николай Чузаев.

Редакционный совет: иерей Игорь Сапаев, Д.Смирнов, А.Чемекова, А.Эманова.

Компьютер дене келыштарыше: Д.Смирнов.

Ак - кутырен келшыме почеш. Авторын да редакцийын шонымашышт түрлö лийын кертыт. Серыш-влак мөнгеш огыт колталт.

РЕДАКЦИЙ ЙОДЕШ: ЖУРНАЛЫМ ШАЛА КЫШКЫЛТАШ ОГЫЛ. ЛУДЫНАТ - ВЕСЫЛАН ПУ!

ЙОШКАР-ОЛАШ УНАЛА ТОЛЗА

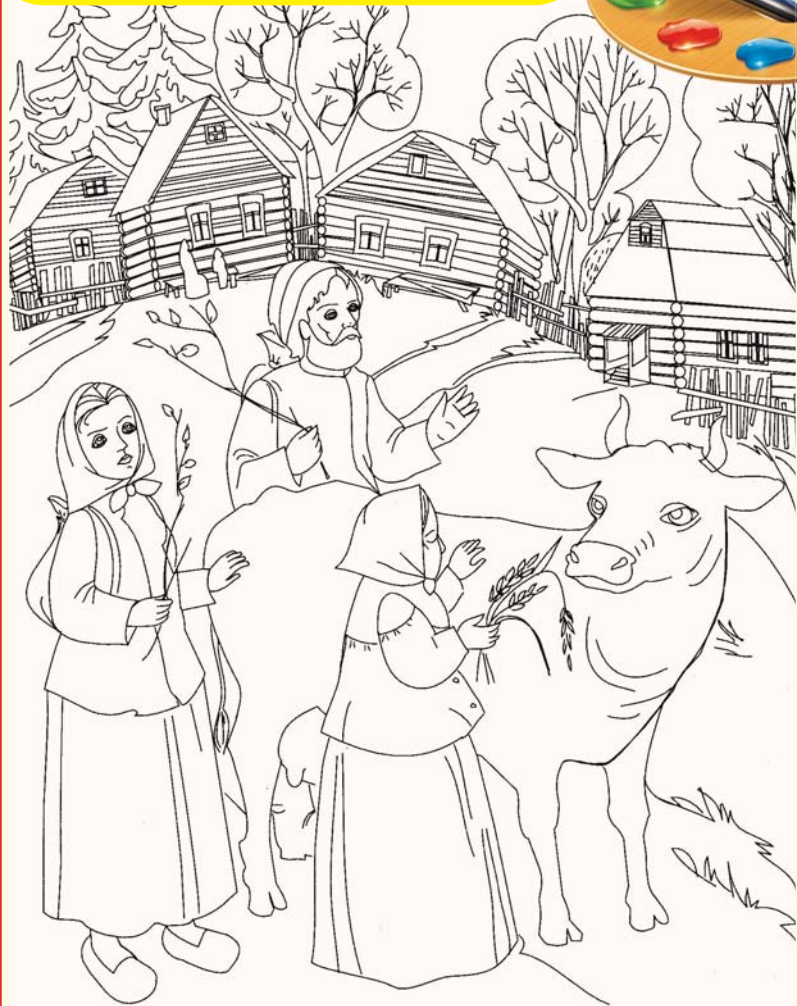
**Йошкар-Олаште
кажне рушарнян
«Православный Йошкар-Ола»
экскурсий яра эртаралтеш.**

Тышке кажне кумылан ег толын кертеш. Ик шагат жапыште Йошкар-Олан историйже тоштерын да оласе Турист да увер рүдерын пашаенже-влак Кугу Какшан сер воктене верланыше православный памятник да храм-шамыч дене палымым ыштат.

Экскурсий «Образ, бережно хранимый» луман проект почеш эртаралтеш, Благовещенский кафедральный собор воктеч 11 шагатлан тарвана.

Куанен чылымна

**КАЙЫК-ВЛАКЫН
ЛҮМЫШТЫМ МАРЛА
КАЛАСЫЗА**

